

درس دوم منطق

پیش گفتار

تعریف علم

مجموعه مطالبی که حول محور یک موضوع مورد بحث واقع شده است

در علم منطق ما ابتدا با دو اصطلاح تصور و تصدیق روبه رو می شویم که مورد بحث قرار خواهد گرفت

تصور و تصدیق

زمانی که یک حالت و صفت یا واقعیت را ادراک می کنیم در درون ما حالتی ایجاد می شود که به آن علم یا آگاهی می گویند

حضوری
اگر ما به واقعیت یک شیء یا حالت آگاهی پیدا کنیم به آن علم حضوری می گوئیم

مثال: شادی غم و غیره

حصولی
اگر ما فقط به صورت یک واقعیت یا شیء علم پیدا کنیم به آن حصولی می گوئیم

مثال: علم به بخاری گوشه حقانیت امیر المومنین و حضرت زهرا

تصور

به پدید آمدن صورت اشیاء بدون هیچ حکمی را تصور می گوئیم

اگر به همراه تصور ایجاد شده در ذهن حکم هم باشد حال حکم ما در تایید آن یا ردش باشد

مثال: خورشید روشنی بخش است، شب پایدار است

تصدیق

علم حصولی خود به دو بخش تصور و تصدیق تقسیم می شود

ما در تصدیق حکم به برقراری یا عدم برقراری یک نسبت می دهیم

هر تصدیق برای شکل گیری مقدماتی دارد که آنها تصور موضوع، محمول و نسبت هستند

حکم لازمه یک تصدیق است نه خود آن و نام گذاری آن از جهت تسمیه شیء به لازم آن است

نکات

تصدیق فقط برای جملات خبری است نه جملات انشایی

تعریف: وقوع یا عدم وقوع آن را قطعی می داند

یقینی

حکم به صدق

حکم به کذب

تصدیق گاه یقینی است و گاه ظنی که به تفصیل توضیه خواهیم داد

ظنی

ظن

احتمال وقوع حکم بالای ۵۰٪ است

شک

احتمال وقوع حکم ۵۰٪ است

وهم

احتمال وقوع حکم کمتر از ۵۰٪ است

انقسام تصور و تصدیق

نظری

با تفکر و ترکیب دانسته های قدیم خود به دست می آید

مثال: کل از جزء خود بزرگتر است

بدیهی

این نوع از دانسته ها بدون تی کردن روند تفکر به دست می آیند

مثال: هستی و نیستی، نرمی و زبری

چهل در تصور و تصدیق

چهل به معنای عدم آگاهی است و اگر علم به دو دسته تصور و تصدیق تقسیم می شود چهل نیز قابل تقسیم به این دو دسته است

چهل تصویری

زمانی که هیچ صورتی از شیء در ذهن نداریم

چهل تصدیقی

زمانی که ذهن هیچ حکمی در مورد مطابقت یا عدم مطابقت نسبتی با واقع ندارد

نکته: تلاش ذهن در تبدیل مجهول به معلوم یا در راستای تبدیل چهل تصویری به تصویری معلوم است یا تبدیل چهل تصدیقی به تصدیقی معلوم است

موضوع منطق

معرف

مجموعه معلوماتی است که با چینی خاص تصور مجهولی را برای ما معلوم می کند

حجت

استدلالی است از مجموعه معلوماتی که ما را به اعتقادی جدید می رساند

برخی از منطق دان ها بر این باورند که موضوع منطق معرف و حجت است